

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 czerwca 2021 r.

w Warszawie

sprawy J. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o emeryturę pomostową

na skutek odwołania J. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 14 lipca 2020r. znak: (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 1257/20

UZASADNIENIE

J. M. w dniu 7 sierpnia 2020 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 14 lipca 2020r. znak: (...) odmawiającej mu prawa do emerytury pomostowej.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że zaskarżona decyzja została wydana na skutek błędnego ustalenia, iż odwołujący nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat oraz, że po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze.

Odwołujący zaznaczył, że w okresie od 1.05.1994 r. do 31.12.2008 r., wykonywał pracę nie zautomatyzowanych palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego, na stanowisku palacz kotłowy, starszy palacz kotłowy, wymienionych w wykazie A dziale XIV poz. 1 pkt 3 załącznika nr do zarządzenia nr 9 Ministra Administracji, Gospodarskie Terenowej i Ochrony Środowiska z 1.07.1983 r. w sprawie stanowisk pracy w zakładach resortu administracji (...). Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze prace wykonywane w tym okresie przez odwołującego zostały sklasyfikowane w Dziale XIV - Prace różne poz. 1. - Prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego. Odnośnie obecnego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. od 13.04.1988 r., odwołujący wskazał, że w zaświadczeniu z 8.06.2020 r. wydanym przez pracodawcę wymieniono jako pracę w warunkach szczególnych wyłącznie okres od 1.05.1994 r. do 31.12.2008 r. z pominięciem wcześniejszego, z uwagi na to, że pracodawca ulegał przekształceniom. Pracodawca w piśmie z 25.06.2020 r. wyjaśnił, że za okres od 30.04.1994 r. oraz po 1.01.2009 r. brak jest wykazów stanowisk oraz ewidencji pracowników, na których wykonywane były prace w szczególnych warunkach, a tworzony w wyniku przekształcenia

Zakład (...) nie otrzymał od (...) wykazu stanowisk zaliczanych do pracy w warunkach szczególnych. Zakład (...) był ponadto odrębną od (...) Przedsiębiorstwa (...) jednostką, która do 31.03.1993r. posiadała własny dział kadry i płac oraz archiwum. Zdaniem odwołującego w okresie od 13.04.1988 r. do 30.04.1994 r. oraz w okresie od 1.01.2009 r. do chwili obecnej wykonuje on takie same prace, jak opisane powyżej w okresie od 1.05.1994 r. do 31.12.2008 r., które zostały uznane przez organ rentowy do pracy w warunkach szczególnych. Brak jest jednak dokumentów potwierdzających pracę w takich warunkach w okresie od 13.04.1988 r. do 30.04.1994 r. oraz zaświadczenia i zgłoszenia w ZUS jako pracownik zatrudniony w warunkach szczególnych. Niesporne jest, iż pracodawca nie wydał zaświadczenia, o którym mowa w art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych, a także nie potwierdził okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych przed 1.05.1994 r. oraz nie umieścił odwołującego w ewidencji pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, jak również nie opłacił za niego składek na Fundusz Emerytur Pomostowych stosownie do treści art. 35 ustawy. Jednakże przyznanie prawa do emerytury pomostowej nie jest uzależnione od przedłożenia przez płatnika druków ZUS ZSWA, czy też opłacania składek na Fundusz Emerytur Pomostowych, lecz od wykonywania przez pracownika pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Ponadto odwołujący przyznał, że nie rozwiązał stosunku pracy, bowiem nie chciał ryzykować sytuacji, w której na dzień złożenia wniosku o emeryturę pomostową rozwiąże stosunek pracy, a organ rentowy po rozpoznaniu wniosku wyda decyzję odmowną (odwołanie, k. 3 – 10 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że J. M. złożył 3 lipca 2020 r. wniosek o emeryturę pomostową. Do wniosku ubezpieczony dołączył dokumenty, którymi wykazał okresy składkowe w wymiarze 42 lat, 4 miesiące i 24 dni oraz 1 rok, 4 miesiące i 3 dni okresów nieskładkowych, a także okres pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 14 lat i 3 dni. Decyzją z dnia 14.07.2020 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej, ponieważ nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat, po dniu 31.12.2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych oraz nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy. Do pracy w szczególnych warunkach organ rentowy uwzględnił okres zatrudnienia od 01.05.1994 r. do 31.12.2008 r. z wyłączeniem zasiłków chorobowych, tj. 14 lat i 3 dni. Za okres od 17.05.198 r. do 29.02.1988 r., wskazany w odwołaniu, wnioskodawca nie przedstawił zaświadczenia o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych (odpowiedź na odwołanie, k. 21 – 23 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. M. urodzony w dniu (...) jest zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L. od 13 kwietnia 1988 r. do nadal (zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 8 czerwca 2020 r., k. 6-9 a.r., pismo procesowe z dnia 22 lutego 2021 r., k. 53).

Zakład pracy Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L. wystawił ubezpieczonemu zaświadczenie wykonywania prac w warunkach szczególnych, z którego wynika, że w okresie od 1 maja 1994 r. do 31 grudnia 2008 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego, na stanowisku palacz kotłowy, starszy palacz kotłowy wymienione w Wykazie A, dziale XIV poz. 1 pkt 3 zawartym w Załączniku nr 1 do zarządzenia nr 9 Ministra Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska z dnia 1 lipca 1983 r. w sprawie stanowisk pracy w zakładach pracy resortu administracji, gospodarki terenowej i ochrony środowiska, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego oraz do wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej (zaświadczenie wykonywania prac w warunkach szczególnych z dnia 8 czerwca 2020 r., k. 10 a.r.).

Ubezpieczony w dniu 29 czerwca 2020 r. złożył do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o emeryturę pomostową wraz z informacją dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych (wniosek o emeryturę pomostową wraz z załącznikami, k. 1 – 3 a.r.).

Na podstawie dowodów uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania organ rentowy wydał decyzję z dnia 14 lipca 2020r. znak: (...), mocą której odmówił mu prawa do emerytury pomostowej. Organ rentowy przyjął za udowodnione okresy nieskładkowe w wymiarze 1 roku, 4 miesiące, 3 dni, oraz okresy składkowe w wymiarze 42 lata, 4 miesiące, 24 dni, tj. staż sumaryczny 43 lata, 8 miesięcy, 27 dni. Natomiast staż w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze organ rentowy przyjął za udowodniony w wymiarze 14 lat i 3 dni. W rezultacie organ rentowy przyjął, że ubezpieczony nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach wynoszącego co najmniej 15 lat przed dniem 1 stycznia 1999 r. w rozumieniu 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i art. 33 ustawy emerytalnej oraz nie udowodnił okresu pracy wynoszącego co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze po dniu 31 grudnia 2008 r. w rozumieniu 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Ponadto ubezpieczony nie wykazał, aby nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy z pracodawcą. Organ rentowy poinformował także, że do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie zostały zaliczone okresy zatrudnienia: od dnia 1 stycznia 2009 r., ponieważ nie został zgłoszony w ZUS jako pracownik zatrudniony w warunkach szczególnych (decyzja ZUS z dnia 14 lipca 2020r., k. 16-16 v. a.r.).

W dniu 21 stycznia 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał decyzję znak: (...), którą odmówił J. M. prawa do emerytury pomostowej. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że nie uznał do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 17 maja 1983 r. do 29 lutego 1988 r., ponieważ nie zostały przedłożone dokumenty źródłowe z Archiwum Państwowego w W.. Organ rentowy poinformował także, że do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie zostały zaliczone okresy zatrudnienia: od dnia 1 stycznia 2009 r., ponieważ nie został zgłoszony w ZUS jako pracownik zatrudniony w warunkach szczególnych. Ponadto ubezpieczony nie wykazał, aby nastąpiło rozwiązanie stosunku pracy z pracodawcą (decyzja ZUS z dnia 21 stycznia 2021 r., nieponumerowane karty a.r.).

Ubezpieczony nadal pozostaje w zatrudnieniu. W piśmie procesowym z dnia 22 lutego 2021 r. poinformował, że kontynuuje zatrudnienie, bo do chwili przyznania mu emerytury nie może pozostawać bez środków do życia (pismo z 22 lutego 2021 r., k. 53 a.s.).

J. M. odwołał się od powyższej decyzji organu rentowego (odwołanie, k. 3-10 a.s.).

Wskazany stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych, które zostały ocenione jako w pełni wiarygodne oraz korespondowały ze sobą tworząc spójny stan faktyczny. Strony nie kwestionowały ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z tych dokumentów, należało uznać za mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie J. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 14 lipca 2020r. znak: (...) nie zasługiwało na uwzględnienie.

Rozpoznanie sprawy w analizowanym przypadku nastąpiło na posiedzeniu niejawnym. Taką możliwość daje art. 148¹ § 1 k.p.c. (Dz.U. z 2021 r. poz. 11), który przewiduje, że sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, Sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przedmiotowej sprawie okoliczności faktyczne nie były sporne, a zatem nie zachodziła potrzeba przeprowadzania dowodów. Spór dotyczył jedynie prawa. Ponadto strony nie wniosły o przeprowadzenie rozprawy. W

tych okolicznościach Sąd na podstawie powołanego przepisu ocenił, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy i wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym.

Prawo do emerytury pomostowej, o którą ubiegał się J. M. oraz przesłanki konieczne do spełnienia określają przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1924). Ustawa ta ma charakter przejściowy, ograniczając prawo do uzyskania świadczenia dla osób urodzonych po dniu 31 stycznia 1948 r., które prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze rozpoczęły z dniem 1 stycznia 1999r. Celem tej ustawy jest ograniczenie kręgu uprawnionych do emerytury z powodu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze do mniejszej liczby sytuacji uzasadnionych rzeczywistą koniecznością przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w których oczekiwania osób, które rozpoczęły wykonywanie takiej pracy na starych zasadach, na wcześniejsze przejście na emeryturę, powinny zostać zaspokojone (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013, nr 5-6, poz. 62 i z dnia 4 września 2012 r., I UK 164/12, LEX nr 1284720).

Wskazany cel ustawy o emeryturach pomostowych realizują przepisy określające warunki nabycia prawa do przewidzianego w niej świadczenia, w tym art. 4 i art. 49. W myśl pierwszego z nich, prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1. urodził się po dniu 31 grudnia 1948r.;
2. ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
3. osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
4. ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
5. przed dniem 1 stycznia 1999r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
6. po dniu 31 grudnia 2008r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
7. nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Z kolei art. 49 wymienionej ustawy przewiduje, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

1. po dniu 31 grudnia 2008r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
2. spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
3. w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2 okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Przesłanki wymienione w cytowanych przepisach muszą być spełnione łącznie. Oznacza to, że brak choćby jednego z tych warunków powoduje niemożność nabycia uprawnień emerytalnych, na co zwrócił uwagę m.in. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 26 kwietnia 2012 r. (sygn. akt III AUa 252/12) oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 18 lipca 2013 r. (sygn. akt III AUa 1664/12).

W rozpatrywanej sprawie bezsporne było, że J. M. na dzień złożenia wniosku o emeryturę pomostową, jak również w dacie wyrokowania, wciąż pozostawał w zatrudnieniu w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w L. co potwierdzają dokumenty znajdujące się w aktach organu rentowego w postaci zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu oraz zaświadczeniu wykonywania prac w warunkach szczególnych wystawionych przez ten zakład pracy.

W związku z tym nie została spełniona przesłanka z art. 4 pkt 7 oraz z art. 49 w związku z art. 4 pkt 7 ustawy o emeryturach pomostowych.

Wobec powyższego, niezależnie od ewentualnego spełnienia przez ubezpieczonego innych warunków określonych w art. 4 bądź w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, pozytywne rozstrzygnięcie i dokonanie zmiany zaskarżonej decyzji nie było możliwe. Pozostawanie przez ubezpieczonego w stosunku pracy stanowi samodzielną i negatywną przesłankę skutkującą brakiem możliwości przyznania mu prawa do emerytury pomostowej. Brak spełnienia tej przesłanki, niezależnie od tego, czy inne się ziściły, czyni niemożliwym uwzględnienie żądania w zakresie przyznania wnioskowanego świadczenia, a ponadto czyni bezcelowym badanie spornej kwestii związanej z okresami pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze. Postępowanie dowodowe dotyczące tej okoliczności było zatem bezprzedmiotowe. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 24 lutego 2016r. (sygn. akt III AUa 476/15) oraz Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 6 grudnia 2013r. (sygn. akt III AUa 524/13), brak spełnienia jednej przesłanki zwalnia sąd od rozpatrywania pozostałych warunków przysługiwania prawa do świadczenia. Wynika to z tego, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych sąd orzeka o prawie do konkretnego świadczenia (w tym wypadku o prawie do emerytury pomostowej), a nie o poszczególnych przesłankach jego przysługiwania. To oznacza, że sąd oddala odwołanie w przypadku niespełnienia chociażby jednego warunku koniecznego do przyznania świadczenia i nie bada, czy inne warunki zostały spełnione.

W uzupełnieniu należy dodać, że postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń ma charakter rozpoznawczy i kontrolny. Pierwsza właściwość skupia uwagę na samodzielnej ocenie przesłanek warunkujących prawo do świadczenia, druga koncentruje się na ocenie zasadności rozstrzygnięcia dokonanego przez organ rentowy. Ustalenie przez Sąd, że ubezpieczony nie spełnia jednego z kumulatywnych warunków uzasadniających przyznanie emerytury, zwalnia go od badania pozostałych. W tym wypadku funkcja kontrolna postępowania ma charakter dominujący, co oznacza, że Sąd nie ma obowiązku realizować powinności rozpoznawczych, gdyż te w ostatecznym rozrachunku nie doprowadzą i tak do przyznania ubezpieczonemu świadczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2014r., sygn. akt I UK 7/14; LEX nr 1511381).

Podsumowując, skoro J. M. nadal pozostaje w stosunku pracy, który nie został rozwiązany, bezprzedmiotowe są rozważania w przedmiocie charakteru pracy przez niego wykonywanej w spornych okresach od 17 maja 1983 r. do 29 lutego 1988 r., oraz od 1 stycznia 2009 r.

Mając na względzie powyższe okoliczności, Sąd ustalił, że decyzja organu rentowego z dnia 14 lipca 2020r. znak: (...) jako oparta na niespornym ustaleniu wskazującym na nierozwiązanie stosunku pracy, jest uzasadniona. To oznacza, że według stanu na dzień wyrokowania, brak było podstaw do przyznania ubezpieczonemu emerytury pomostowej. Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego.